

χρειῶν, καὶ ὠφελεῖτο ἀπὸ πᾶν δυνατὸν μέσον. Ἄλλ' ὅτε δὲν εἶχε ἴδια μέσχα, εἴηται βοήθειαν παρὰ Θεοῦ, καὶ πάντοτε ἐλάμβανε τὸ ζητούμενον.

Κατέστη δὲ εἰς τῶν χρησιμωτέρων ἰατρῶν, καὶ μέγιστος εὐεργέτης τῶν πενήτων. Εἶχε θυμαστὴν πεῖτρην εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἔδωκε τὸ φῶς ἐν μέρει ἢ ἐξ ἰλοκλήρου εἰς δύο χιλιάδας ἀνθρώπους σχεδὸν τυφλοὺς, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν πένητες, καὶ ἀνίκανοι νὰ τὸν ἀνταμείψωσι.

Θέλομεν ἀποδείξειν, ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἦτον ὀδηγὸς αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου; Πολλὰ τοιοῦτα διηγήματα περιέχει καὶ ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν ἱστορία.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΥΜΠΟΣΙΑ.

[Συγγέμια Αριθ' 4]

Σπεύδω ἤδη νὰ φθάσω εἰς τινὰ εἰδικότητα, πολὺ πλέον ἀξιόλογον. Θέλω διηγήσασθαι τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑλλήνου μάγειρου, προσώπου ἐκλεκτοῦ καὶ σχεδὸν θαυμασίου, τοῦ ὁποῖου ἡ εὐφυΐα ἐξησκείτο καὶ ἐν τῶν Θεῶν ἁγιαστηρίῳ, συγχεομένη μετὰ τῶν ἀρχιερατικῶν τελετῶν. Πᾶν τὸ ὑλικὸν μέρος τῶν θρησκευτικῶν ἱερῶν πραξίῶν ἀπενέμετο εἰς αὐτόν. Ἴνα δόσωμεν δὲ τινὰ ἰδέαν τῆς μεγάλῃς τῶν ἔργων αὐτοῦ σπουδαιότητος ἵνα φέρω μὲν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν, τὴν ὁποῖαν ἔγραψεν εἰς τὸν θορυκτῆτορα υἱὸν αὐτῆς ἡ Ὀλυμπία; ἀποστέλλουσα αὐτῷ μάγειρον. Σημειωτέον δὲ, ὅτι καθ' ὃν χρόνον ἐγράφετο ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ὁ Ἀλέξανδρος ἐνησχολεῖτο ὅλως εἰς τὰς ἀναγκαίας προπαρασκευὰς διὰ τὰς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ.

« Φίλτατε υἱέ μου! Δέξαι παρ' ἐμοῦ τὸν ὁποῖον « πείπω σοι μάγειρον, λεγόμενον Περίγαν. Οὐδεὶς δὲ « πλέον αὐτοῦ ἐπίσταται τὰς τῶν θυσίῶν τελετὰς. Οὐ- « τος γινώσκει καὶ τὰς τῶν θαχικῶν ὀργίων, καὶ τὰς « ἐν ἀογῇ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Ὡστε τίμα πε- « ρισπουδᾶστως αὐτόν καὶ φροντίζε μὴ μεμψημοιρῆ κατ' « οὐδέν. Εἰδοποιεῖ με δὲ περὶ τῶν κατὰ σέ, ὅσαίς « εὐκαιρῆς. »

Ὁ μάγειρος ἦτο θεμελιώδης πρόσωπον τῆς Ἀττικῆς Κομωδίας. Ἐκεῖ αὐτὸς παρίστατο ἐνδεδυμένος μετὰ φιλοκαλίας, κατάχρυσος, λαλῶν καὶ δημηγορῶν ὡς τις Σοφιστὴς περὶ τῆς ἀξιολογότητος καὶ ἐντελείας τῶν πιμμάτων αὐτοῦ. Λεπτολόγος κατὰ τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ ἐρεῦνας, ὅσον ὁ ἐπὶ καθέδρας διδάσκων, πλήρης θαυτολογίας κομπασμοῦ, καὶ ληρώδους σχολαῖσμου ἀπεδείκνυε διὰ λόγων εὐφραδῶν τὴν χρεῖαν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς τέχνης αὐτοῦ, διδάσκων ἅμα, ὅτι ἦτον ἀναγκαῖον νὰ μὴ συγγέωσι οἱ ἄνθρωποι μῆτε τοῦ; καιροῦ τοῦ ἔτους, μῆτε τὰ εἰσιόντα, μῆτε τὸν ἐκθμὸν τῆς ἐψήσεως, μῆδὲ αὐτὴν τῶν συμποτῶν τὴν ἀξίαν καὶ ἐπαγγελίαν. Αὐτὸς ἐδείκνυε τὰς στενάς σχέσεις τῆς μαγειρικῆς πρὸς τὴν ἀστρονομίαν, τὴν γεωμετρίαν, τὴν φυσικὴν τὸν ἰσολογισμόν, τὴν ἰατρικὴν, τὴν καταστατικὴν [Statistique] τὴν στρατηγι-

κὴν, καὶ αὐτὴν τὴν μεταφυσικὴν. Ἐντεῦθεν δὲ μετέβαινε εἰς ἄλλην ἐπι σοφωτέραν ἀνάλυσιν, περιλαμβάνων πᾶν μέσον πρὸς σύμπτωσιν τῶν τροφίμων οὐσιῶν εἴτε μετὰ τῶν ἐν ἡμῖν ἤδη ὑπαρχόντων, εἴτε μετὰ τῶν διδασκομένων παθῶν, καὶ ἐπανερχόμενος τέλος εἰς τὴν ἀποδείξιν τοῦ πῶς ἢ πρώτη παράθεσις (Service) τῶν φαγητῶν ἠδύνατο, διὰ τῆς συστηματικῆς αὐτῶν διατάξεως, νὰ γίνεται παθολογίας μάθημα καὶ ἡ δευτέρα παράθεσις, διδασκτικὸν τι κεφάλαιον, καὶ ἡ τρίτη, πραγματεία φιλοσοφικὴ, καὶ ἡ τετάρτη, ἀλληγορικὸς τις σίλλος ἢ σατυρα κατὰ τῶν συμποτῶν αὐτῶν.

Ὁ μάγειρος οὐ μόνον κατέχευεν ἐπὶ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ θεάτρου, βαθμὸν τινὰ ὑψηλὸν, δικαιολογούντα τὴν μεγαλαπρεπῆ αὐτοῦ ὀμιλίαν· οὐ μόνον ἔβλεπον αὐτὸν οἱ πάντες ἄσμενοι, καὶ μετὰ τοῦ παρασίτου καὶ τοῦ σωματοεμπόρου ἦτον ἄφευκτον πρόσωπον τῆς παλαιᾶς κομωδίας, ἀλλὰ ἡ κλίσις αὐτοῦ τοῦ φιληδόμου λαοῦ ἐπι τοσοῦτον ἦτον ζωηρὰ καὶ ἀκμαῖα, ὥστε οἱ ποιηταὶ ἐπενόησαν πρὸς ἀρέσκειαν αὐτοῦ δράμα τι θεατρικὸν περὶ τῶν μαγειρικῶν ὀλως ἠδυπαθειῶν, γενόμενον ἔπειτα γόνιμὸς τις ἀρχὴ ἄλλων δραματικῶν πλάσματων. Ἡ Ἰδανικὴ αὕτη τῆς γαστρονομίας παντοκράτεια ἐπραγματοποίει γιγαντωδῶς τὰς πλατυτάτας καὶ λεπτοτάτης τοῦ λαιμάργου ἐπιθυμίας. Ἡ γῆ ἐσχηματίζετο ἀπὸ μικροὺς ἄρτους ἢ βροχὴ ἀπὸ ἠδονικὰ ποτὰ, ἢ χάλαια ἀπὸ πλακῶντια καὶ ἡ χιών καὶ ὁ πάχος ἀπὸ μέλι καὶ ἀρώματα. Κατὰ τὸν μικρότερον αὐτῶν αἰῶνα, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πάντες εὐτραφεῖς, καὶ πάντα τ' ἀναστήματα γιγαντιαῖα. Ἡ πείνα καὶ ἡ λιψὴ, κακὰ ἄγνωστα ὄρεξις δὲ αἰδίου ἐπαρεσκευάζεν αἰδίοις ἀπολαύταις· τότε ἀπαύστως μετέβαινον οἱ ἄνθρωποι ἐναλλάξ ἀπὸ τὴν κλίνην εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἀπὸ τὴν τράπεζαν εἰς τὴν κλίνην· ἐκ τῆς εὐωχίας εἰς τὸν νυκτερινὸν ὕπνον, καὶ ἐκ τούτου εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ τάφου.

Ὁ ποιητὴς τὸν ὁποῖον ἐσυμβουλευθῆμεν εἰς τὰ τοιαῦτα, παρ' οὗ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλα πολὺτιμα διδόμενα, καὶ πολλὰς χρησιμοτάτας πληροφορίας περὶ τῶν Ἀθηναϊκῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, τὰ ὁποῖα μόνος αὐτὸς προέγραψε πιστῶς, ὁ Ἀριστοφάνης λεγόμενος, θέλει μᾶς βοηθήσει πάλιν νὰ πραγματευθῶμεν ἄνευ ἐπιπολαιότητος καὶ σχολαστικότητος τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμβάματων [sauces] καὶ τῶν ἐκχυλισμάτων [coulis], τιμωμένων πολὺ ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει. Τὰ εἰσιόντα, ὅσα κῆξηνον ἀνάδεικνύοντα τὴν εὐστομίαν τῶν φαγητῶν, καὶ ἐνισχύοντα τὰς χωνευτικὰς δυνάμεις τῶν ἐσθιόντων, συνέκειντο πρὸ πάντων ἐκ συνάπειως, κυμένου, ῥοφανίδων, σκορυδῶν, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἐκ παντὸς φυτοῦ ἢ κόκκου δυναμένου διὰ τῆς δριμείας αὐτοῦ γεύσεως νὰ ἐρεθίσῃ τὴν ὄρεξιν. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀριθμεῖ 25 τοιαῦτα ἠδύσματα (condiments) ἀριθμὸν μικρότατον, παραβαλλόμενον πρὸς τὰ 400 διάφορα ἐγδάματα, ὅσα ἀναφέρονται ἐν τῷ *Παρισισῷ Μαγειρῷ*, συγγραμμάτι τῆς Γαλλικῆς Γαστρονομίας. Ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν κῆξανον ἀναμφιβόλως πάμπολλαι ἄλλαι

ποικιλίαι, ἢ συνδεισμοὶ τῶν 25 Ἑλληνικῶν ἡδυσμάτων, οἷοτι ὁ ἄνω εἰρημένος κωμικός ποιητὴς μνημονεύει μεταβολήν τινα σημασιτικὴν γενομένην ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐμβαμαμάτων, μεταβολὴν, ἢ ὅποια δὲν ἤθελε βέβαια συμβῆ, ἂν τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Ἀθηναϊκῆς Μαγειρικῆς ἦτο τοσοῦτον περιωρισμένον, ὅσον τὸ προμνημονευθὲν χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους μᾶς διδίδει νὰ ὑποθέσωμεν.

Τὸ πρὸ Ἀθηναίους ἀγαπητὸν ἔμβαμμα. ἦτον ὡς φαίνεται τὸ περίφημον ὑπόκριμμα (fricassée de roulets), ἔμβαμμα κατ' ἐξοχὴν στυπτικόν, δριμύ, καὶ προσέτι ἀφροδισιακόν, ἂν πιστεύσωμεν τὸν Ἀριστοφάνην. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἀναφέρει τὸ ἔμβαμμα περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος, πολὺ ἐπιτυχῶς ἐν τῷ δράματι, τῷ ἐπιγράφομένῳ Ἐκκλησιαζούσαι (Assemblée des femmes). Ἐκ τούτου βλέπομεν ὅτι οὐδεμία μαγειρικὴ ἀκρίβεια ἦτον ἀγνωστὸς εἰς ἐκεῖνον τὸν λαόν, τὸν παλαιὸν πατέρα τῶν τεχνῶν οἰωνοδύποτε, τὸ παραθέτειν ὀρνίθια εἰς σχῆμα ὀπτήματος, καὶ τὸ μεταχειρίζειν τὸν λαγὸν εἰς ἀστακὴν, καὶ τὸ πλάττειν γαστρονομικὰς τοιούτους φηνακισμοὺς παντίους, ὑπῆρξε πολὺν χρόνον καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἐδιδάκτων προτερημάτων τῆς Ἀθηναϊκῆς μαγειρικῆς. Καθ' ὅσον δὲ προέβαιεν ὁ πολιτισμὸς, ἡ ματαιία σπουδῆ αὐτῆ [ἐπὶ πολὺ συνήθη; καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις Εὐρωπαίοις] ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ φωτισμοῦ καὶ τὸ κράτος τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Αἱ ἀλλοκοτικαὶ αὐταὶ γαστρονομικῆς τιнос ὀξείας ἦσαν ὡς πρὸς τὴν ἀληθινὴν μαγειρικὴν τέχνην, ὅ,τι ὁ γρίφος καὶ τ' ἀκρόστιχα ὡς πρὸς τὴν γνησίαν ποιήσιν. Μετ' ὀλίγον δὲν ἐφρόντιζον πλέον οἱ ἄνθρωποι περὶ τῶν ἐργωδῶν αὐτῶν παιγνίων, καὶ ἡ ἐπιστήμη οὕτω καθαρῶς ἀνυψήθη ὅπως οὖν (*).

[κατόκιν].

Ε Π Τ Α Ν Ν Η Σ Ι Α Κ Α.

Ἐπηνέσαμεν ἄλλοτε τὸν Ἑπταννησιακὸν τύπον, ὡς ἔχοντα ιδέας καὶ ζῆλον ἐθνικόν καὶ προσοχὴν περὶ τὴν κυριολεξίαν καὶ τὴν εὐφράδειαν, καὶ τοὶ ἀρχῆτος ὀπισθοδήποτε, προσδοκῶντες ἐξ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀγαθοὺς, μεγάλην ὠφέλειαν εἰς τὸ τῆς γλώσσης περισπούδαστον γοῆμα, τὸν ἀνεκτίμητον ποῦτον τοῦ ἔθνους θησαυρὸν, καὶ ἀξιολόγους συγγραφεῖς καὶ σοφῆς διατριβᾶς, οἷα ἡ περὶ τῆς λαλουμένης γλώσσης τοῦ κλεινοῦ Μουστοζίδου, καταχωριθεῖσα ἐν τῷ Μέλλοντι, ἐφημερίδῃ τῆς Ζακύνθου. Ἀλλὰ, μᾶλλον ὡς προλαμβάνοντες τὸ κακὸν ἢ ψέ-

γοντες αὐτὸ, σημειούμεν ἐνταῦθα, ὅτι φοβούμεθα, μήπως ὁ Ἑπταννησιακὸς τύπος ἀσχημῆται μᾶλλον ἀντὶ νὰ στυλιῶσῃ τὴν γλῶσσαν, ἂν ἐξακολοβῆ ὅπως γράφει ἐνίοτε, καὶ δὲν προσέξῃ ἐπιμελῶς εἰς τὴν λέξιν, φράσιν καὶ ὅλον τὸν λόγον, ἵνα γίνεταί ὅσον τὸ δυνατόν ἐθνικώτερος, γλαφυρότερος, καταληπτότερος. Διὰ τοῦτο οἱ γράφοντες ἢ μεταφράζοντες ἀπὸ ξένας γλώσσης καὶ ιδέας, καὶ μὴ ἔχοντες ὁμολογουμένως τὰς ἀναγκαίας εἰς τὴν ἡμετέραν δυνάμεις ὡς ἐκ τῶν παρελθουσῶν περιστάσεων τῆς Ἑπτανήσου συμφέρι νὰ ὑποβάλλωσι προηγουμένως καὶ προθύμως, τὰ ἔργα τῶν εἰς τὴν παρατήρησιν καὶ λεκτικὴν διόρθωσιν τῶν ἑκασταχοῦ ὑπαρχόντων λογίων καὶ διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὁμολογοῦμεν, ὅτι εἶδομεν εἰς τὰς Ἑπταννησιακὰς ἐφημερίδας ἄρθρα καὶ λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν κατενόησαμεν ἀκριβῶς διὰ μόνην τὴν προσημειωθεῖσαν ἑλλειψιν.

Εἰς τοῦτο μᾶλλον, ἢ πολὺ συχνά, ὄφειλον νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν οἱ πολλοὶ τῶν φιλογενῶν Ἑπταννησιῶν καὶ οἷα εἰς τὰς ὑπερβολικὰς καὶ προύρους ὁρμὰς αὐτῶν καὶ σκέψεις περὶ τῆς μελλούσης τοῦ τόπου τύχης, ἐξαρτωμένης κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἀντὶ τῶν ἐκπαίδευσιν, καὶ φωρῆν, ὡς εἴπομεν πολλὰκις ἀλλοχθῆθεν. Τὴν βίβαν ταύτην ὑποδεικνύμεν καὶ ὑποφαίνομεν εἰς ἀγαθοὺς Ἱποφίντας καὶ τοὺς ἄλλους τοῦ λεγομένου κατὰ ξενικὴν ἰδέαν Ἰνδιστάστας, οἵτινες λησιμονοῦσι, φαίνεται, τὸ σπεῦσε βρωδέως. Ἡ Βρετανία εἶναι φιλικὴ δύναμις καὶ ἐπεταὶ ἐξῆαι τοιαύτη πολὺ πλέον, ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ παραχωρήσῃ αὐτόρητος πᾶσαν αὐτοξουσιότητα εἰς τὸν Ἑπταννησιακὸν λαόν κατὰ τὸ φυσικὸν δίκαιον καὶ τὴν τιμὴν τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου αὐτῆς ὀνόματος καὶ ἄλλα πολλὰ συμφέροντα. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἀπαιτοῦντες παρ' οὐτῆς κατὰ τὸ παρὸν τελείαν καὶ ἀληθινὴν αὐτονομίαν δυνάμει τῶν Εὐρωπαϊκῶν συνθηκῶν οἱ ἀδελφοὶ Ἑπταννησιοὶ ὄφειλον νὰ ἐκφέρωσι πᾶσαν ἄλλην ἰδέαν φιλικῶς πως καὶ ὡς συλλογισμὸν, οὐχὶ ὡς ἀπαίτησιν κατεπειγούσαν, δυνάμεν ἐνδεχομένως νὰ προβῆ εἰς βίαια μέσα. Ὁ τρόπος οὗτος φέρεται προφανῶς εἰς τὴν διαιρέσιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀναγκαίαν σύμνοιαν καὶ ἁρμονίαν τοῦ Ἑπταννησιακοῦ λαοῦ.

ΝΕΑΝΘΗΣ.

Μ Ω Μ Ο Σ.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Ὁριθῶν.

Ἐκοιθθεῖς ἐκ τῆς πολλῆς καὶ θυμηδοῦς ἀνωγνώσεως, ἐξῆλθον τῆς βιβλιοθήκης, καὶ διευθύνθη εἰς τὸν Ὁριθῶνα, ἐντὸς τοῦ οὐοίου ἦτο καὶ ὁ Περιστερών. Ἐξ αὐτοῦ ἄλλαι μὲν ἐπέτων εἰς τὸν αἰθέρα μετὰ τοσαύτης ταχύτητος καὶ χάριτος, ὡς ἂν ἔσυρον τὴν ἄμαξαν τῆς Ἀφροδίτης.

Ἄλλαι πάλιν ἤρχοντο σπουδαῖαι, φέρουσαι τροφὴν εἰς τοὺς κεγνήτους αὐτῶν νεοσσοῦς. Ὡ! πόσον ἕμενον ἐκστατικός, θεωρῶν τὰ θαυμάσια τῆς Προνόιας ἔργα ποικίλως καὶ διαφορετικῶς προνοησάσης τὴν ὑπαρξίν καὶ συντήρησιν πάντων, ὅσα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος παρήγαγεν!

Μετὰ τὴν θεωρίαν τῶν περιστερῶν μου καὶ τὴν ἀπαριθμησιν τῶν νεοττιῶν, ἐπροχώρησα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα Ἐβ-

(*) Ἐπὶ τῆς περιέργου οὗτης διατριβῆς περὶ τῶν Ἀθηναϊκῶν συμποσίων, τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ τῆς Ἰωνικῆς Μελίσσης, ἤρμοζεν ἐξ ἀρχῆς νὰ σημειώσωμεν πρὸς γνώσιν τῶν ἐντυγχανόντων, ὅτι ἡ διατριβὴ αὐτῆ ἐγράφη ἐνταῦθα γαλλιστὶ ἐκ διαφορῶν ἐρασιμαμάτων ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλελλήνου κυριοῦ Βερνάρδου Κυπρίου, υἱοῦ Γάλλων γονέων γνωστοῦ διδασκάλου τῆς Γαλλικῆς γλώσσης. Ἐπὶ αὐτῆς, μεταφραζομένην, αὐτοσχέδιως ἔχομεν νὰ ἐπιφέρωμεν ἐν τῷ παρῶν παρατηρήσεις τινας ἐφεξήγητικὰς ἢ κριτικὰς.